

LBRIS

We know
books

CEZAR VIRGILIU FILIP

**LEGEA NR. 393/2023
PRIVIND STATUTUL
ASISTENTULUI JUDECĂTORULUI**

Comentariu pe articole

**Universul Juridic
București
-2024-**

Cuprins

LEGEA NR. 393/2023 PRIVIND STATUTUL ASISTENTULUI JUDECĂTORULUI.....	9
CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE	9
Articolul 1	9
Articolul 2	13
Articolul 3	15
CAPITOLUL II. RECRUTAREA ASISTENȚILOR JUDECĂTORULUI	21
Articolul 4	21
Articolul 5	24
Articolul 6	28
Articolul 7	32
Articolul 8	36
Articolul 9	38
Articolul 10	42
Articolul 11	47
Articolul 12	50
Articolul 13	59
Articolul 14	60
Articolul 15	63
Articolul 16	67
Articolul 17	68
Articolul 18	70
Articolul 19	72
CAPITOLUL III. FORMAREA INIȚIALĂ A ASISTENȚILOR JUDECĂTORULUI ȘI PERIOADA DE PROBĂ.....	74
Articolul 20	74
Articolul 21	77
Articolul 22	79
Articolul 23	80

CAPITOLUL IV. FORMAREA PROFESIONALĂ CONTINUĂ ȘI EVALUAREA PERIODICĂ A ASISTENȚILOR JUDECĂTORULUI	83
Articolul 24	83
Articolul 25	84
CAPITOLUL V. SUSPENDAREA DIN FUNCȚIE ȘI ELIBERAREA DIN FUNCȚIA DE ASISTENT AL JUDECĂTORULUI.....	90
Articolul 26	90
Articolul 27	95
Articolul 28	97
Articolul 29	98
CAPITOLUL VI. DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE ASISTENȚILOR JUDECĂTORULUI.....	99
Articolul 30	99
Articolul 31	100
Articolul 32	101
Articolul 33	102
Articolul 34	103
Articolul 35	104
Articolul 36	105
Articolul 37	105
Articolul 38	106
Articolul 39	108
Articolul 40	109
CAPITOLUL VII. RĂSPUNDEREA ASISTENȚILOR JUDECĂTORULUI.....	119
Articolul 41	119
Articolul 42	120
Articolul 43	120
Articolul 44	129
Articolul 45	132
Articolul 46	133

LEGEA NR. 393/2023 PRIVIND STATUTUL ASISTENTULUI JUDECĂTORULUI¹

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Articolul 1

Prezenta lege reglementează statutul asistentului judecătorului, a cărui activitate constituie un sprijin pentru judecători și asigură premisele pentru îmbunătățirea eficienței și calității actului de justiție, prin îndeplinirea oricăror atribuții stabilite în condițiile legii de judecători.

Statutul profesional al asistentului judecătorului reglementează ansamblul regulilor privind organizarea și activitatea acestei categorii profesionale, determinând totodată poziția asistentului judecătorului în structura funcțională a sistemului judiciar.

Existența categoriei profesionale a asistentului judecătorului a fost instituită anterior prin prevederile Legii nr. 304/2022² privind

¹ Publicată în M. Of. nr. 1132/14.12.2023.

² Inițial, înființarea posturilor de asistent al judecătorului s-a realizat în cadrul proiectului „Optimizarea managementului la nivelul sistemului judiciar. Componenta de instanțe judecătorești”, cod SIPOCA/MySMIS:751/129513, Contract de finanțare nr. 435 din 02.10.2019, implementat de Consiliul Superior al Magistraturii.

Ulterior, prin prevederile art. 1 din O.U.G. nr. 127/2022 s-a dispus înființarea unui număr de 165 de posturi de experți juriști, personal contractual, prin suplimentarea statutului de funcții al CSM, fiind creat un compartiment distinct în acest sens în cadrul aparatului propriu al Consiliului. Ocuparea posturilor s-a realizat prin preluarea experților în implementare – asistenți ai judecătorului, din afara organigramei Consiliului Superior al Magistraturii, care funcționau în cadrul a 19 instanțe-pilot desemnate la grade diferite de jurisdicție (pentru dezvoltări, a se vedea C.V. Filip, *Organizare judiciară. Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești. Comentariu pe articole*, Ed. Universul Juridic, București, 2023).

organizarea judiciară, care prin art. 150 stabilește cadrul de funcționare la nivelul curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătorilor [alin. (1)], rolul asistentului judecătorului „de a-l sprijini pe judecător în îndeplinirea de către acesta a atribuțiilor sale judiciare, desfășurându-și activitatea sub îndrumarea și supravegherea judecătorului” [alin. (2)], și prefigurează reglementarea prin lege specială a statutului și atribuțiilor asistentului judecătorului.

De asemenea, o detaliere a activității asistentului judecătorului menită să asigure un cadru secundar de reglementare care să permită funcționarea categoriei profesionale până la adoptarea prin lege a statutului se regăsește în dispozițiile Secțiunii a 7-a³ din cadrul Capitolului II⁴ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, adoptat prin HCSM, Secția pentru Judecători, nr. 3243/2022⁵.

Astfel în cadrul art. 37 alin. (1) din Regulament au fost reluate prevederile art. 150 din Legea nr. 304/2022, atribuțiile principale fiind enumerate la alin. (2) lit. a)-c), iar alin. (3) statuând că asistentul judecătorului îndeplinește orice alte atribuții de serviciu stabilite de judecătorul coordonator, de președintele instanței sau de președintele de secție.

Modul de configurare a statutului asistentului judecătorului prin Legea nr. 393/2023 a determinat și o serie de critici în literatura de specialitate⁶, fiind remarcată generalitatea prevederilor art. 1 din Lege în sensul că formularea referitoare la „îndeplinirea oricăror atribuții” stabilite de judecători apare ca una extrem de generală, fapt care este exprimat și prin alte prevederi din Proiectul adoptat.

³ Denumită „Dispoziții privind activitatea asistenților judecătorului”.

⁴ Denumit „Dispoziții privind conducerea instanțelor, atribuțiile judecătorilor și ale celorlalte categorii de personal”.

⁵ Opțiune normativă criticată în literatura de specialitate, în sensul că, „Chiar dacă instituția asistentului judiciar este una prefigurată de Strategia sistemului judiciar și de prevederile art. 150 alin. (2) din Legea nr. 304/2022, această împrejurare nu este suficientă pentru a genera o reglementare la nivel de regulament înainte de adoptarea Legii privind statutul asistentului judecătorului” – prof. univ. dr. I. Leș, *Aprecieri critice asupra Legii privind statutul asistentului judecătorului*, disponibil pe www.juridice.ro.

⁶ *Ibidem*.

În acest sens, este de subliniat faptul că art. 1 din Legea nr. 393/2023 reprezintă o dispoziție generală, așa cum subliniază chiar denumirea Capitolului I din care face parte, atribuțiile principale ale asistenților judecătorului fiind detaliate prin art. 40 alin. (1) din același act normativ.

Pe de altă parte, chiar dacă art. 40 alin. (2) din Legea nr. 393/2023 introduce o dispoziție cu un grad mare de generalitate în privința atribuțiilor secundare, în sensul că „asistentul judecătorului îndeplinește orice alte atribuții de serviciu stabilite de judecătorul coordonator, de președintele instanței sau de președintele de secție”, opțiunea legiuitorului se grefează pe rațiunea existenței acestei categorii profesionale calificată drept personal de suport⁷, având menirea să sprijine activitatea judecătorului și să realizeze sarcinile punctuale încredințate fără ca judecătorul să îi poată delega atribuții inerente propriului statut profesional incompatibile cu cel al asistentului.

Referitor la rolul asistentului judecătorului stabilit prin art. 1 din Legea nr. 393/2023, respectiv acela de a constitui un sprijin pentru judecători⁸, contribuind la degrevarea activității acestora, prin îndeplinirea oricăror atribuții stabilite în condițiile legii de judecători, se remarcă faptul că dispoziția legală nu distinge în funcție de tipul activității la a cărei desfășurare își poate aduce aportul asistentul judecătorului, respectiv activitatea judiciară și, eventual, cea administrativă.

Sub acest aspect, art. 150 alin. (2) din Legea nr. 304/2022 prevede o arie mai restrânsă a activității asistentului judecătorului sau, în orice caz, mai explicită, în sensul că rolul acestuia este de a-l sprijini pe judecător în îndeplinirea „atribuțiilor sale judiciare”.

Totuși, având în vedere detalierea activităților prin statut și chiar prin Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, putem concluziona că dispozițiile Legii nr. 304/2022 au în

⁷ Conform comunicatului de presă emis de CSM la data de 27.06.2023, disponibil pe www.csm1909.ro.

⁸ Și art. 2 alin. (1) din Legea nr. 567/2004 califică munca personalului auxiliar drept „un sprijin pentru judecători”, însă, spre deosebire de asistentul judecătorului, a cărui activitate se axează în mod fundamental pe atribuțiile specifice ale judecătorului, ajutorul oferit de personalul auxiliar presupune exercitarea unui rol propriu în desfășurarea activității judiciare.

vedere rolul principal al asistentului judecătorului, fără a limita posibilitatea judecătorului de a-i încredința și sarcini ținând de desfășurarea activității administrative.

În legătură cu scopul activității categoriei profesionale a asistenților judecătorului enunțat în partea finală a art. 1, respectiv acela de a asigura premisele pentru îmbunătățirea eficienței și calității actului de justiție, este de menționat că, în conformitate cu expunerea de motive a Legii, componenta instituțională a sistemului judiciar implică, între altele, identificarea și asigurarea unei resurse umane specializate.

Realitatea de necontestat a sistemului judiciar conturează perspectiva unor instanțe supraaglomerate, în cadrul cărora neocuparea completă a schemelor de judecatori nu reprezintă singura provocare, aspectele ce țin de dimensionarea corpului magistraților cu toate implicațiile conexe ținând de infrastructură și insuficiența personalului auxiliar, dar și de evoluția ascendentă a numărului de dosare, determinând necesitatea adoptării unor măsuri urgente și eficiente care să creeze un efect imediat de descongestionare a activității judecătorului și de asigurare a condițiilor optime de desfășurare a actului de justiție.

În acest scop, instituția asistentului de judecător a fost promovată ca una dintre propunerile de îmbunătățire a activității instanțelor de judecată, fiind considerată⁹ modalitatea cea mai potrivită de eficientizare a activității judecătorilor și de îmbunătățire a calității și randamentului muncii acestora, cu scopul realizării unui act de justiție adaptat cerințelor societății contemporane și așteptărilor cetățenilor, ca beneficiari și destinatari finali ai activității instanțelor, activitatea asistenților constituind un sprijin real pentru judecatori întrucât, prin preluarea unor atribuții încredințate de aceștia, să fie asigurate premisele pentru optimizarea eficienței și pentru consolidarea calității actului de justiție¹⁰.

⁹ Conform comunicatului de presă CSM din data de 27.06.2023, disponibil pe www.csm1909.ro.

¹⁰ Pentru detalii suplimentare privind fundamentul instituției asistentului judecătorului, a se vedea expunerea de motive a proiectului actului normativ și considerentele Deciziei CCR nr. 558/2023.

Articolul 2

Asistentul judecătorului este obligat ca, prin întreaga sa activitate, să respecte independența judecătorului, drepturile și libertățile persoanelor, precum și egalitatea lor în fața legii și să asigure un tratament juridic nediscriminatoriu tuturor participanților la procedurile judiciare, indiferent de calitatea acestora.

Dispoziția statutară stabilește obligația asistentului judecătorului de a respecta principiile fundamentale ale organizării judiciare care au legătură cu desfășurarea activității acestuia.

Pe de o parte, obligația asistentului judecătorului ca, prin întreaga sa activitate, să respecte independența judecătorului reprezintă o aplicație particulară a principiului prevăzut de art. 2 alin. (4) din Legea nr. 303/2022¹¹, referitor la datoria generală a oricărei persoane de a respecta independența judecătorilor.

În acest sens, art. 33 din statut reia în mod nuanțat această obligație, stabilind că îndeplinirea atribuțiilor specifice ale asistenților judecătorului trebuie să se facă astfel încât să fie respectate independența și imparțialitatea judecătorului.

Pe de altă parte, dispoziția vine ca o garanție legislativă a faptului că introducerea unei noi categorii profesionale a cărei activitate se desfășoară în legătură cu actul de justiție nu este de natură să influențeze rolul judecătorului în înfăptuirea justiției cu respectarea principiilor constituționale și legale ale independenței judecătorului și supremației legii.

Sub acest aspect, în cadrul mecanismului de control a priori al constituționalității legii s-a invocat faptul că activitatea reglementată a asistentului judecătorului implică o delegare a înfăptuirii justiției către persoane din afara magistraturii, existând riscul ca asistentul judecătorului să influențeze procesul de luare a deciziilor sau de motivare a acestora.

Distincția făcută prin Decizia CCR nr. 558/2023 pe marginea criticii de neconstituționalitate a statutului asistentului judecătorului din perspectiva art. 126 alin. (1) din Constituție vine să sublinieze că

¹¹ Privind statutul judecătorilor și procurorilor, publicată în M. Of. nr. 1102/16.11.2022.

activitatea desfășurată de această categorie profesională nu este una de înfăptuire a justiției, activitate rezervată de art. 1 din Legea nr. 303/2022 numai judecătorilor, ci exclusiv de realizare a unor activități punctuale încredințate de judecător în scopul sprijinirii activității acestuia, iar obligația stabilită prin dispozițiile art. 2 și art. 33 din statut are rolul de a realiza o departajare clară a statutului celor două profesii din acest punct de vedere.

În acest context, argumentele pertinente formulate în doctrina de specialitate¹² cu privire la rolul și activitatea specifică a judecătorului care ține în mod fundamental de realizarea actului judiciar și care nu poate fi realizată prin delegare rămân să sublinieze modul în care trebuie să se realizeze colaborarea profesională judecător-asistent, revenindu-i fiecărui judecător sarcina de a realiza o strictă delimitare a prerogativelor fără a ceda elemente ce țin de atributul său profesional.

Referitor la obligația reglementată a asistentului judecătorului ca în activitatea desfășurată să respecte drepturile și libertățile persoanelor, precum și egalitatea lor în fața legii și să asigure un tratament juridic nediscriminatoriu tuturor participanților la procedurile judiciare, indiferent de calitatea acestora, este de menționat că de principiu activitatea asistentului nu presupune un raport direct cu participanții la procedurile judiciare, ci exclusiv cu judecătorul care îi încredințează fiecare sarcină și sub a cărui coordonare își desfășoară activitatea.

Fie că este vorba de sprijinirea realizării procedurilor specifice premergătoare stabilirii primului termen de judecată, de realizarea activității de documentare, de verificare și de prezentare a actelor și lucrărilor dosarului ori a elementelor de fapt și de drept relevante în cauză, de redactarea proiectelor de hotărâri judecătorești sau ale altor acte procedurale ori alte sarcini punctuale trasate în legătură cu activitatea judiciară, activitatea asistentului judecătorului nu produce niciun efect direct asupra drepturilor și libertăților persoanelor, ci stă numai la baza actelor emise de judecător care evaluează în ce măsură lucrările efectuate pot fi utilizate din perspectiva rigorilor propriului statut profesional.

¹² Prof. univ. dr. I. Leș, *Noi reflecții asupra Legii privind statutul asistentului judecătorului*, disponibil pe www.juridice.ro.

Reglementarea a preluat o parte dintre obligațiile generale specifice judecătorului prevăzute de art. 4 alin. (1)¹³ din Legea nr. 303/2022, însă rațiunea acesteia în contextul statutului asistentului judecătorului se regăsește numai în măsura în care acestuia îi sunt stabilite de către judecător sarcini administrative care implică un raport direct cu părțile¹⁴.

Articolul 3

(1) Asistenții judecătorului funcționează la curțile de apel, la tribunale, precum și la tribunale specializate.

(2) Numărul de posturi de asistenți ai judecătorului pentru fiecare curte de apel și instanțele din circumscripția acestora se stabilește, în funcție de necesarul de personal calificat al instanțelor judecătorești, de către ordonatorul principal de credite, cu avizul conform al Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii.

(3) Președintele curții de apel poate dispune ca oricare dintre asistenții judecătorului care funcționează la instanțele din circumscripția curții de apel să își desfășoare temporar activitatea la o altă instanță din aceeași circumscripție, chiar dacă nu există posturi ori acestea nu sunt vacante, dacă situația acelei instanțe impune această măsură.

(4) Desfășurarea temporară a activității prevăzute la alin. (3) se realizează în condițiile detașării prevăzute la art. 45-47 din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

¹³ Conform căroră „Judecătorii și procurorii sunt obligați ca, prin întreaga lor activitate, să asigure supremația legii, să respecte drepturile și libertățile persoanelor, precum și egalitatea lor în fața legii și să asigure un tratament juridic nediscriminatoriu tuturor participanților la procedurile judiciare, indiferent de calitatea acestora, să respecte Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor și să participe la formarea profesională continuă”.

¹⁴ Spre exemplu, în cadrul unei proceduri de audiere a minorului într-un litigiu de dreptul familiei, în virtutea art. 40 alin. (2) din statut, asistentul este însărcinat de judecător să preia părțile, avocații și minorul, să îi introducă în camera de audiere, să îi invite să ia loc și să aștepte venirea judecătorului și a grefierului, context în care s-ar putea imagina un tratament inegal sau discriminatoriu aplicat părților de către asistent.

Statutul asistentului judecătorului reglementează diferit configurarea posturilor alocate acestei categorii profesionale în cadrul instanțelor față de dispozițiile art. 150 alin. (1) din Legea nr. 304/2022, care enumeră și judecătorii printre instanțele în cadrul cărora pot funcționa asistenți ai judecătorilor.

Forma inițială a textului din statut, așa cum era prevăzută în cadrul propunerii legislative, preciza că asistenții judecătorului funcționează și la judecătoriile din Municipiul București, la cele care își au sediul în reședințele de județ¹⁵, precum și posibilitatea înființării unor posturi de asistenți ai judecătorului la nivelul altor judecării¹⁶, optându-se în final pentru înlăturarea acestei părți, ceea ce a determinat o aparentă neconcordanță între dispozițiile statutului și cele ale Legii de organizare judiciară sub acest aspect.

Cu toate acestea, se remarcă modul diferit de formulare a celor două dispoziții legale.

În acest sens, art. 150 alin. (1) din Legea nr. 304/2022 prevede că, în cadrul curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătoriilor „pot funcționa”¹⁷ asistenți ai judecătorilor, dispoziție preluată și prin art. 37 alin. (1) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

Art. 3 alin. (1) din statutul asistentului judecătorului reglementează cu caracter imperativ funcționarea asistenților judecătorului la curțile de apel, la tribunale și la tribunale specializate, caracterul opțional care justifică forma de exprimare a art. 150 alin. (1) din Legea nr. 304/2022 vizând exclusiv judecătoriile.

În acest sens, alin. (3) al art. 3 din statut evidențiază competența președintelui curții de apel de a dispune detașarea asistenților judecătorului la o altă instanță din aceeași circumscripție, chiar dacă nu există posturi, această măsură putându-se dispune inclusiv prin delegarea asistenților în cadrul unei judecării.

¹⁵ Art. 3 alin. (1) teza finală din proiectul legislativ.

¹⁶ Art. 3 alin. (2) din proiectul legislativ.

¹⁷ Noțiunea de funcționare este distinctă de cea de încadrare, până la momentul intrării în vigoare a Legii nr. 393/2023 privind statutul asistentului judecătorului aceștia fiind încadrați ca personal contractual prin suplimentarea statutului de funcții al CSM conform art. 1 din O.U.G. nr. 127/2022, dar funcționând în cadrul instanțelor conform art. 150 din Legea nr. 304/2022.

Dincolo de această formă temporară de desfășurare a activității asistentului judecătorului în cadrul altor instanțe, deci inclusiv al judecătorilor, art. 17 alin. (1) din statut face referire la posturile vacante scoase la concurs pentru un tribunal „și judecătorii din circumscripția acestuia”. Rezultă din coroborarea celor două dispoziții statutare că există posibilitatea să fie scoase la concurs și posturi din cadrul judecătorilor, dar că aceasta reprezintă o simplă opțiune a ordonatorului principal de credite în raport de situația specifică a unor judecătorii, pe când în cazul tribunalelor și al curților de apel includerea asistenților în schema de personal are caracter imperativ, sarcina ordonatorului principal de credite fiind exclusiv de a dimensiona numărul de posturi de asistenți ai judecătorului pentru fiecare dintre aceste instanțe.

Art. 3 alin. (2) din statut reprezintă o aparentă excepție de la prevederile art. 148 alin. (1) din Legea nr. 304/2022, care stabilesc competența exclusivă a președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție de a aproba prin ordin statele de funcții și de personal pentru curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii, fără a fi necesar avizul conform al Secției pentru judecători a CSM, necesitatea acestuia fiind prevăzută de art. 148 alin. (2) din Legea nr. 304/2022 numai pentru majorarea sau reducerea schemelor de personal ale instanțelor respective.

Excepția este însă numai aparentă, pentru că sfera de reglementare a art. 148 alin. (1) din Legea nr. 304/2022, chiar dacă nu indică explicit acest aspect, vizează aprobarea anuală a statelor de funcții și de personal în vederea întocmirii proiectului de buget, fără să implice aspecte de redimensionare a organigramei care presupun avizul conform al Secției pentru judecători a CSM.

Alin. (3) și (4) ale art. 3 din statut introduc o formă de detașare a asistentului judecătorului dispusă de către președintele curții de apel, fără a fi necesar acordul asistentului detașat sau existența unor posturi vacante la instanța către care se realizează detașarea.

Totuși, în mod excepțional și pentru motive personale temeinice, asistentul judecătorului poate refuza detașarea dispusă de angajatorul său, conform art. 46 alin. (3) din Codul muncii, iar în cazul în care președintele curții de apel apreciază că motivele personale invocate nu au caracter temeinic și excepțional, asistentul are

deschisă calea contestării deciziei de delegare la secția pentru litigii de muncă a tribunalului în a cărei circumscripție se află domiciliul sau reședința reclamantului, potrivit art. 269 din Codul muncii.

Detașarea se poate dispune fără acordul asistentului numai o singură dată și pentru o perioadă de cel mult un an, conform art. 46 alin. (1) din Codul muncii, aplicabil potrivit art. 3 alin. ultim din statut.

Perioada detașării poate fi prelungită în mod excepțional, pentru motive obiective ce impun prezența asistentului la instanța la care s-a dispus detașarea, din 6 în 6 luni, aceasta dispunându-se tot prin decizie a președintelui curții de apel, însă fiind necesar de această dată acordul scris al asistentului detașat, potrivit art. 46 alin. (2) din Codul muncii.

În acest sens, în practică, în aplicarea art. 46 alin. (1) și (2) din Codul muncii s-a reținut că, și în situația în care prima detașare dispusă fără acordul salariatului a fost pentru o perioadă mai scurtă de un an, în speță fiind vorba de o delegare pe o perioadă de 6 luni, prelungirea delegării pentru o lună este condiționată de acordul salariatului, art. 46 alin. (2) din Codul muncii devenind aplicabil indiferent de durata delegării inițiale¹⁸.

¹⁸ Decizia nr. 6439/18.12.2023 pronunțată de Curtea de Apel București, Secția pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale. În considerentele deciziei s-a reținut că împrejurarea că, în speță, angajatorul nu a dispus detașarea inițială a salariatei pe durata maximă prevăzută de lege, ci doar pentru o perioadă de 6 luni, nu este de natură a conduce la concluzia că prelungirea detașării s-ar putea dispune fără acordul salariatei, dacă detașarea astfel prelungită nu ar depăși durata unui an, așa cum în mod greșit a stabilit prima instanță.

O asemenea interpretare este în contradicție cu dispozițiile art. 46 alin. (2) din Codul muncii, potrivit cărora detașarea poate fi prelungită cu acordul ambelor părți. Această normă legală dă eficiență principiului consensualismului, consacrat de art. 8 alin. (1) din Codul muncii, principiul care guvernează raporturile de muncă și de la care art. 46 alin. (1) din Codul muncii reprezintă o excepție, de strictă interpretare și aplicare.

Regula este aceea că modificarea contractului individual de muncă se realizează prin acordul părților și numai prin excepție ea poate fi dispusă unilateral de către angajator, exclusiv în cazurile și condițiile prevăzute de lege. Aceste dispoziții legale de excepție nu sunt susceptibile a primi o interpretare extensivă.

Numai în ceea ce privește detașarea inițială textul legal evocat prevede că poate fi refuzată de către salariat doar în mod excepțional, pentru motive personale temeinice. În cazul prelungirii detașării, salariatul are libertatea de a-și exprima sau nu consimțământul.

Textul statutar indică cu caracter general criteriul care stă la baza deciziei de delegare a asistenților judecătorului, constând în faptul că situația acelei instanțe impune adoptarea măsurii.

În mod evident, situația specială a instanței vizează gradul de ocupare a schemei de personal, volumul de activitate al judecătorilor, evoluția în timp a acestor parametri, precum și premisele de remediere a acestor dificultăți, în sensul că detașarea unor asistenți ai judecătorului este justificată numai în situația în care măsura cu caracter temporar este necesară și eficientă pentru gestionarea situației excepționale.

Atunci când existența dificultăților este una structurală și de durată, iar nu conjuncturală sau temporară, președintele curții de apel va evalua dacă se impune o măsură permanentă în sensul redimensionării schemei de personal, inclusiv din perspectiva numărului de posturi de asistent al judecătorului.

Toate subcriteriile menționate reprezintă valori cuantificabile la nivelul instanței, identificate anual în raportul de activitate al curții de apel și al instanțelor arondate, emitentul deciziei având sarcina să realizeze un raport între volumul de dosare și indicii de complexitate al dosarelor repartizate anual pe judecător, din comparația acestui raport între instanțele din circumscripție și față de media pe țară rezultând dacă există necesitatea delegării unor asistenți ai judecătorului.

Este necesar ca în cadrul deciziei emise de președintele curții de apel să se regăsească motivarea necesității măsurii prin raportare la situația concretă a instanței reflectată în datele statistice ale acesteia și la perspectivele de remediere a deficiențelor.

Drepturile salariale se acordă asistentului judecătorului pe durata detașării de către instanța la care s-a dispus detașarea.

De asemenea, pe perioada detașării, asistentul judecătorului are dreptul la plata cheltuielilor de transport și cazare, precum și la o diurnă de detașare, în condițiile prevăzute de H.G. nr. 714/2018¹⁹,

În concluzie, dacă detașarea inițială (care poate fi pe o perioadă de cel mult un an, fără a fi exclusă posibilitatea detașării pe durate mai scurte) se dispune unilateral de către angajator, ulterior, în cazul prelungirii detașării, este necesar întotdeauna consimțământul salariatului.

¹⁹ Privind drepturile și obligațiile personalului autorităților și instituțiilor publice pe perioada delegării și detașării în altă localitate, precum și în cazul deplasării în interesul serviciului.